

Lilijana Burcar in Veronika Rot Gabrovec

**OB OKROGLI OBLETNICI
DR. METE GROSMAN**



... TAKO ...

Znanstveni in strokovni opus zaslužne profesorice dr. Mete Grosman obsega več kot 500 del, med katerimi najbolj vidno mesto zasedajo objave znanstvenih razprav in monografij, povezanih z raziskovanjem branja in zagovora bralne pismenosti. Prvo monografijo z naslovom *Bralec in književnost* je dr. Meta Grosman objavila leta 1989 pri Državni založbi Slovenije. Leta 2004 sta ji sledili *Književnost v medkulturnem položaju* (Znanstveni inštitut Filozofske fakultete) in *Zagovor branja* (Založba Sophia). Slednja je bila 2010 prevedena in objavljena v Zagrebu pri založbi Algoritam. Pred tem je leta 2006 izšla še monografija *Razsežnost branja: za boljšo bralno pismenost*.

Dr. Meta Grosman je pri svojem znanstvenem in pedagoškem delu posebno pozornost posvečala tudi književnosti za otroke in mladino s poudarkom na obravnavi razmerja med bralstvom in recepcijo leposlovnih del. Njeni znanstveni in strokovni prispevki s tega področja se delijo na literarno-kritične razprave, razprave o branju in pismenosti ter na recenzijske prispevke, večino katerih je objavila prav v reviji

Otrok in knjiga. Glede na to, da je bila na Filozofski fakulteti v Ljubljani desetletja zaposlena kot profesorica anglo-ameriške književnosti, ne preseneča, da so njene najbolj odmevne literarnoteoretične razprave s tega področja osredotočene na raziskovanje ameriškega literarnega fenomena Huckleberryja Finna. Temu pa so se vseskozi pridruževale tudi teoretično širše razprave, kot npr. *Is Literature for Children still Necessary?* (v *Children in Literature – Children's Literature: Acta of the XXth FILLM Congress 1996*, P. Lang, 2002) ali pa *Novi odgojni potenciali suvremene književnosti za djecu u 21. stoljeću* (*Stručni skup Književnost i odgoj*, Knjižnica grada Zagreb, 2004).

Za revijo *Otrok in knjiga* je zaslužna profesorica dr. Meta Grosman prispevala znanstvene in strokovne razprave, v katerih razčlenjuje pomen branja za mladino (npr. *Zakaj zapovedovanje branja ne prepriča učencev*, 2008; *Zakaj branje in kakšen bralec v 21. stoletju?*, 2009), pomen leposlovnih svetov in načinov njihovega podajanja pri dvigovanju ravni pismenosti med mladimi (npr. *Trivialno besedilo kot izziv za učitelja*, 1994; *Kdo je naslovnik kritike mladinske književnosti?*, 2004) ter medsebojni vpliv različnih pripovednih prijemov in upovedovalnih zvrsti na recepcijo literarnih del med mladimi (npr. *Izzivi novih tehnologij*, 2012; *Risanka ali pravljica*, 1998). Kot dolgoletna članica uredniškega odbora revije *Otrok in knjiga* in kot predsednica Bralnega društva je dr. Meta Grosman v našem prostoru v zadnjih dveh desetletjih odigrala eno od ključnih vlog pri spodbujanju znanstvenega zanimanja za dvig bralne pismenosti tudi na področju mladinske književnosti in hkrati za nadaljnji razvoj znanstvenega dela, povezanega z mladinsko književnostjo nasploh, med prihajajočimi mlajšimi generacijami.

Literatura:

Bibliografija zasl. prof. dr. Mete Grosman, sestavila in uredila Kristina Pegan Vičič ob 80. obletnici dr. Mete Grosman, OHK – Knjižnica za anglistiko, germanistiko in prevajalstvo. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2016.

... IN DRUGAČE ...

Meta Grosman. Ljubiteljica belih rož, modrobelega porcelana, dobrih filmov in seveda dobrih knjig.

Rože ji uspevajo povsod: včasih ima človek občutek, da se kar sproti zasejejo in posajajo okoli nje. Kjerkoli stanuje, povsod jo obkrožajo gredice in lonci, iz katerih kipi zelenje. Visokega bambusa ji ne uničita ne sneg ne veter; češmin se ji zasadi v drobtine zemlje na strehi pred balkonom in kmalu košato zelenordec zažari; amarilis Meta vzgaja brez kakršnegakoli prisilnega presajanja, najbrž prav zato vsako leto bogato zacveti. In spomladi so kot drobne pike med zelenjem razcvetene vijolice. Bele, seveda.

Iz skodelice modrobelega porcelana Meta pije kavo ali čaj, vanjo posadi rožo ali pa si jo postavi na polico. Okrog sebe ima rada predmete, ki dajejo vsakemu dnevu posebej poseben poudarek. Rada ima malo plastiko, rada ima keramiko,

rada ima slike in risbe. Doma jo opazujejo veliki družinski portreti, v kabinetu na fakulteti so jo razveseljevale grafike in risbe akademskih slikarjev, tudi tistih, ki jih najdemo med člani njene družine in med njenimi dolgoletnimi prijatelji. Vmes pa visijo slike, ki so jih Meti narisali otroci, bodisi njeni vnuki ali pa otroci prijateljev in sodelavcev. Tudi za vse te otroke je Meta enostavno *Meta*. Tista, ki jih zalaga z okusnimi švedskimi piškoti, z otroškimi revijami in ki se iskreno veseli njihovih domislic. Meta, za katero se vedno z veseljem nariše metulja.

To je Meta, ki ima rada dobre pripovedi – ker trdno verjame, da se z njihovo pomočjo življenjski dogodki postavljajo na pravo mesto. Tudi pot skozi mesto je pot po labirintu pripovedi, če nam korake meri Meta: o odvetnikih in pesnicah in oficirjih, pa o močnih in odločnih ženskah. Zanimanje za književnost je posledica zanimanja za ljudi, je nekoč rekla. Meto ljudje nedvomno zanimajo – tisti, katerih pripovedi so že vtkanе v preteklost, in tisti, ki svoje pripovedi šele stikajo z njeno.

Do ljudi je treba biti prijazen, je prepričana – čeprav prijaznosti ni vedno nujno deliti ravno v rokavicah. Včasih je treba kakšno stvar povedati naravnost in brez olepševanja – nikoli, res nikoli pa žaljivo ali nesramno. In ljudem je treba priskočiti na pomoč. Vedno. Z besedo in z dejanjem. Ljudem je potrebno prisluhni. Družini. Kolegom. Študentom. Maturantom. In ukrepati – še zlasti, če gre za maturante, seveda vedno njim v prid.

Tudi knjige, ki jo že vse življenje spremljajo skozi vsakdan, so tako raznolike in pisane kot ljudje. Viktorijanski roman. Ameriška književnost. Poezija. Sodobna slovenska besedila. Veliko bere in strastno. Obenem pa brez zadržkov pove, da knjigo, ki je ne pritegne, uporabi za podlago lončnici. Značilna izjava, skoraj prekucniška. A ne gre spregledati, da tako vendarle še vedno nekako ostanejo skupaj, tista knjiga in belo cvetoča lončnica v modrobelem loncu in Meta ...